

ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Аналіз тенденцій та перспектив розвитку ринку молока та молочних продуктів Київської області дозволяє зробити висновок, що ця ринкова ніша є однією з найбільш перспективних, динамічних та рентабельних у регіоні. Сучасні умови та тенденції функціонування регіонального ринку молока і молочних продуктів Київської області направлені на концентрацію і монополізацію в галузі. Світова практика свідчить, що посилення централізації і концентрації у галузі, веде до підвищення якості продукції, зменшення собівартості одиниці кінцевої продукції. Це взаємовигідно як споживачам - зменшується ціна молока та молочних продуктів, так і виробникам - зростає прибутковість виробництва.

Концентрація виробництва молока на великих спеціалізованих фермах сприяє збільшенню обсягів заводу молока на переробні підприємства, веде до ефективного використання транспорту, дозволяє здійснювати комплексну та глибоку переробку сировини. Це знижує капітальні вкладення та експлуатаційні витрати. Концентрація та спеціалізація виробництва дозволяє підвищити рівень механізації, збільшити обсяги виробництва, скоротити виробництво нерентабельних видів продукції на дрібних заводах.

Ефективність виробництва молока залежить від рівня собівартості продукції. Знизити собівартість можливо за рахунок підвищення продуктивності молочного стада, підвищення продуктивності праці, підвищення врожайності кормових культур та раціонального використання ресурсів. Основними чинниками, які впливають на продуктивність корів є рівень та якість годівлі, умови утримання, порода й породні якості худоби, система відтворення худоби. Так, максимальна продуктивність корів досягається на 5 –6 лактації, тому процент вибракування корів у розмірі 20% є раціональним. Зменшення або збільшення відсотку вибраковки веде до скорочення середньої продуктивності корів. Вирішальним фактором підвищення продуктивності корів є селекційно – племінна робота. Селекційна робота повинна бути направлена на підвищення продуктивності

корів, збільшення вмісту білку й жиру молоці. За розрахунками спеціалістів породні характеристики корів забезпечують за одне покоління підвищення продуктивності корів на 300 кг в рік, при цьому період одного покоління складає 5 років.(4)

До перспективних молочних порід, які найкраще розкривають свій потенціал в умовах Київського регіону можна віднести чорно - рябу, червоно-рябу київського заводського типу молочні породи. Так, в господарствах області, що утримують червону-рябу породу найвищий надій одержано в господарстві «Батьківщина» Кагарлицького району при жирності молока 3,46%. Серед господарств, які вирощують чорно-рябу породу найвищий надій одержав племзавод «Плосківський» Броварського району при жирності молока 3.64%. Це одне з кращих господарств не лише регіону, а й України. Так, протягом останніх десяти років в господарстві збільшуються валові надої на 18,4%, середньорічні надої складають більше 7000 кг на корову, завдяки чому виробництво молока прибуткове.(3) Покращання генетичного потенціалу корів повинно здійснюватися в господарствах всіх форм власності, а також в ОПГ населення. Відповідно до Закону України «Про племінне тваринництво» потрібно створювати, раціонально використовувати, зберігати племінні ресурси господарств країни, в тому числі господарств Київської області.

Зростання продуктивності корів можна отримати шляхом проведення організаційно – технічних заходів, до яких відносять покращання кормової бази, підвищення якості раціону годівлі, вдосконалення методів заготівлі та зберігання кормів, створення сприятливих умов утримання худоби, безприв'язного утримання поголів'я, доїння із комплексною автоматизацією, механізація на всіх стадіях технологічного процесу, вдосконалення організації праці, модернізація обладнання на фермах. Генетичний потенціал корів спроможний розкритися при наявності достатньої кормової бази та високої якості кормів. Серед головних напрямів здійснення інвестиційної політики є розвиток селекції корів, кормової бази, технологій глибокої переробки сировини, розвиток сучасних технологій у пакуванні та зберіганні молока і молочних продуктів. Зростання продуктивності корів залежить від раціональної годівлі худоби, використання збалансованих за всіма складовими комбікормів, випасання у літній пасовищний період на культурних пасовищах. Дотримання принципів збалансованої годівлі на 15-20% підвищує віддачу кормів.

До числа надзвичайно важливих і невідкладних проблем належить впровадження стандартів на молоко-сировину, молочні продукти, які б відповідали міжнародним вимогам, розробка стандартів на нові види продукції. Введення в дію ДСТУ 3662-97 «Молоко коров'яче незбиране. Вимоги при закупівлі», розробленого на основі нормативних документів ЄС, сприятиме покращенню якості вітчизняних молочних продуктів. Забезпеченість дітей молочним дитячим харчуванням та спеціалізованими продуктами лікувального та профілактичного призначення складає біля 20% від потреби. Якість молока, яке використовується для виробництва продукції дитячого харчування не завжди відповідає стандартам, тому потрібно формувати сировинну базу для цього сегменту ринку, посилити вимоги до якості заготівлі та реалізації молока. Для підвищення якості молочної продукції потрібно посилити контроль за харчовою цінністю та безпечністю продукції, а також контролювати увесь ланцюжок: генетику, розведення, ветеринарне обслуговування корів, доїльне обладнання, систему охолодження та транспортування, обслуговуючий персонал. Один з напрямків підвищення якості молочних продуктів є стандартизація та сертифікація всіх етапів виробництва. Необхідно передбачити за рахунок державного та регіонального бюджетів фінансування системи незалежних лабораторій, які контролюють якість молока і молокопродукції. Розпорошеність контролюючих служб за різними відомствами веде до дублювання функцій, не сприяє ефективній роботі виробників молока і молокопродукції. Тому доцільно створити єдину молочну інспекцію, подібну тим, що функціонують в розвинутих економічних країнах. Контрольна апаратура, методики із визначення якості молокосировини та молочної продукції потребують вдосконалення. Для ефективного функціонування системи контролю за якістю молока та молочних продуктів потрібно створити умови, що сприяють підвищенню якості продукції та недопущення на ринок низькоякісної молочної продукції. Це можна забезпечити за рахунок створення нормативної бази, яка встановлює стандарти якості до біологічного складу молока і молочних продуктів, нормує вміст шкідливих речовин, обумовлює вимоги до органолептичних показників, умов зберігання та упакування молочної продукції.

Література:

1. Закон України «Про племінне тваринництво»

2. ДСТУ 3662-97 «Молоко коров'яче незбиране. Вимоги при закупівлі»

3. Ільчук М.М. Виробництво молока та ринок молокопродуктів.-К.: Аграрна наука, 2001.-217с.

4. Методические вопросы формирования и планирования развития региональных АПК. Москва 1986г. Совет по изучению производительных сил при Госплане СССР.

Кухар Р.Б. – канд.фіз.-мат. наук, доцент
Слейко О.І. – канд.фіз.-мат. наук, доцент
(Львівська державна академія ветеринарної медицини),
Кухарук Ю.Я. – керівник Центру управління
Програмою підвищення рівня життя
сільського населення в Україні МСМРВ (DFID)

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Перехід до ринкової економіки невіддільний від процесів планування, регулювання, управління й прогнозування виробничих і технологічних процесів. У зв'язку з цим є актуальними розробка й застосування економіко-математичних методів і моделей для розв'язання виробничо-господарських задач, що виникають при визначенні й виборі варіантів економічного розвитку на перспективу, забезпечення оптимального розподілу ресурсів для виконання окремих комплексів робіт і т.д.

Портфельний підхід до формування замовлень полягає в максимізації корисності (дохідності) за одночасної мінімізації ризиків за рахунок диверсифікації. Зниження ризику шляхом диверсифікації портфеля замовлень є звичайним ефектом при його збереженні. Управління портфелем замовлень, зміна його структури з метою досягнення максимуму доходу базується на методах прогнозування й аналізу динаміки.

Нехай R_{it} - значення ефективності виробництва i -го виду продукції в рік $i = \overline{1, n}$, $t = \overline{1, T}$, де n - кількість видів сільськогосподарської продукції, T - кількість років, за які ми маємо статистичні дані по виробництву даних видів сільськогосподарської продукції.